

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการลงทะเบียนคนละครึ่งพลัส*
Factors affecting the decision of People's in registering the
“Half-Half Plus” Scheme.

ชมนภักศสอน จันทรา**

Chomnapakson Chantra

6714830079@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งพลัส ซึ่งเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นของรัฐบาลไทยปี 2568 งบประมาณ 44,000 ล้านบาท สำหรับ 20 ล้านสิทธิ์ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในพื้นที่เขตพระราชฐานพระราม 5 ข. แขวงถนนนครชัยศรี เขต ดุสิต กรุงเทพมหานคร ระหว่าง 15 พฤศจิกายน ถึง 15 ธันวาคม 2568

กลุ่มตัวอย่าง 15 คน ประกอบด้วยประชาชน 10 คน (ข้าราชการ 6 คน อาชีพทั่วไป 4 คน) และผู้ประกอบการขนาดเล็ก 5 คน (อยู่ในระบบภาษี 2 คน นอกบบ 3 คน)

ผลการวิจัยพบว่า สำหรับประชาชน ปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ การศึกษา รายได้) การยอมรับเทคโนโลยี และแรงจูงใจทางการเงิน (Tax Incentive) มีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจ ขณะที่ผู้ประกอบการขนาดเล็กเข้าร่วมเพื่อเพิ่มยอดขาย แต่ไม่เข้าร่วมเนื่องจาก “Tax Anxiety Barrier” และอุปสรรคทางเทคโนโลยี ผลสอดคล้องกับทฤษฎี TAM (Davis, 1989), DOI (Rogers, 2003), UTAUT (Venkatesh et al., 2003) และหลักเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การปรับปรุงแอปพลิเคชันให้ใช้งานง่ายขึ้น การผ่อนปรนการตรวจสอบภาษีย้อนหลัง การจัดอบรมทักษะดิจิทัลฟรี และการขยายระยะเวลาโครงการ เพื่อลดช่องว่างทางดิจิทัลและขยายฐานภาษีอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: คนละครึ่งพลัส, การยอมรับเทคโนโลยี, แรงจูงใจทางภาษี, ช่องว่างทางดิจิทัล, ผู้ประกอบการขนาดเล็ก, การขยายฐานภาษี, ความกังวลทางภาษี, Fiscal Formalization

Keywords: Half-Half Plus Scheme, Technology Acceptance, Tax Incentive, Digital Divide, Small-Scale Entrepreneurs, Fiscal Formalization, Tax Anxiety Barrier, Tax Base Expansion, Economic Stimulus Policy, Digital Payment

*บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการลงทะเบียนคนละครึ่งพลัส

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

โครงการคนละครึ่งพลัส (Half-Half Plus Scheme) เป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อปี พ.ศ. 2568 เพื่อบรรเทาภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว โดยเฉพาะในไตรมาสที่สี่ ซึ่งรัฐบาลคาดการณ์ว่าหากปราศจากมาตรการแทรกแซง เศรษฐกิจอาจขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในอดีต (กรมประชาสัมพันธ์, 2568) โครงการจัดสรรงบประมาณไม่เกิน 44,000 ล้านบาท สำหรับประชาชนไม่เกิน 20 ล้านสิทธิ์ โดยรัฐสมทบร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่าย (สูงสุด 200 บาทต่อคนต่อวัน) ผ่านแอปพลิเคชันเป๋าตัง (G-Wallet) ของธนาคารกรุงไทย คาดว่าจะช่วยเพิ่มอุปสงค์บริโภค บรรเทาค่าครองชีพ และสร้างเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจฐานรากประมาณ 88,000 ล้านบาท รวมถึงช่วยให้ GDP ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.21-0.22 เมื่อเทียบกับกรณีที่ไม่มีโครงการ (กระทรวงการคลัง, 2568; สมาคมผู้ค้าปลีกไทย, 2568)

จุดเด่นของโครงการคือการเปลี่ยนจากมาตรการบรรเทาทุกข์ทั่วไปไปสู่กลไกปฏิรูปโครงสร้างทางการคลัง (Fiscal Formalization) โดยมอบแรงจูงใจทางการเงินพิเศษให้ผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (2,400 บาท) มากกว่าประชาชนทั่วไป (2,000 บาท) เพื่อขยายฐานภาษีตามหลักพฤติกรรมศาสตร์

อย่างไรก็ตาม แม้โครงการจะได้รับความสนใจสูงจนสิทธิ์เต็มอย่างรวดเร็ว แต่ยังมีเชิงความท้าทายสำคัญ เช่น ปัญหาการใช้งานแอปพลิเคชันและช่องว่างทางดิจิทัล (Digital Divide) โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุหรือผู้มีรายได้ต่ำ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการขนาดเล็ก (รายได้ไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี) ยังมีความกังวลด้านภาษี (Tax Anxiety Barrier) ซึ่งทำให้บางส่วนตัดสินใจไม่เข้าร่วม โครงการดำเนินการในระยะเวลาอันสั้น (29 ตุลาคม - 31 ธันวาคม 2568) เพื่อให้เกิดผลอย่างรวดเร็ว (Quick Win) แต่กลับสร้างอุปสรรคด้านการเข้าถึงบริการ

การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนและผู้ประกอบการขนาดเล็ก โดยอ้างอิงบทเรียนจากโครงการคนละครึ่งต้นแบบ (พ.ศ. 2563-2565) ซึ่งเคยช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยให้เติบโต 1.5-2% (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564) การศึกษาจะช่วยเปิดเผยช่องว่างในนโยบายดิจิทัลของรัฐ และเสนอแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการที่คล้ายกันในอนาคต โดยเน้นบริบทพื้นที่เขตพระราชฐานพระราม 5 ข. แขวงถนนนครชัยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลดี แต่ถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบด้านความปลอดภัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการลงทะเบียนคนละครึ่งพลัสของประชาชน โดยเน้นปัจจัยส่วนบุคคล (เช่น อายุ รายได้ การศึกษา) ปัจจัยเชิงพฤติกรรม (เช่น การยอมรับเทคโนโลยี) และปัจจัยด้านนโยบาย (เช่น แรงจูงใจทางการเงินและระยะเวลาโครงการ)
2. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ผู้ประกอบการขนาดเล็กตัดสินใจเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ โดยวิเคราะห์อุปสรรคสำคัญ เช่น ความกังวลด้านภาษีและปัญหาเทคโนโลยี รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับ เช่น การเพิ่มยอดขายและการหมุนเวียนเงิน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางจูงใจให้ผู้ประกอบการและประชาชนกลุ่มเปราะบาง (เช่น ผู้มีรายได้ต่ำ ผู้สูงอายุ หรือผู้ขาดทักษะดิจิทัล) เข้าร่วมโครงการที่มีลักษณะคล้ายกันในอนาคตได้อย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการลดช่องว่างทางดิจิทัล การปรับแรงจูงใจทางการเงิน และการบริหารจัดการโครงการให้ครอบคลุมมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย รายงานของหน่วยงานรัฐ ระเบียบกฎหมาย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการคนละครึ่งพลัส เพื่อสร้างกรอบแนวคิดและบริบทนโยบาย

2. การวิจัยสนาม (Field Research) เป็นการรวบรวมข้อมูล โดยลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งกำหนดข้อความที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเท่านั้น ไม่กำหนดถ้อยคำและการเรียงลำดับของคำถามอย่างตายตัว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายคือประชาชนและผู้ประกอบการขนาดเล็กในพื้นที่เขตพระราชฐานพระราม 5 ข. แขวงถนนนครชัยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ขนาดเล็กแต่มีความหนาแน่นของข้าราชการสูง (ประมาณ 5,000-10,000 คน) มีร้านค้าขนาดเล็กจำนวนมากที่ยังไม่อยู่ในระบบภาษี และมีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลแต่จำกัดด้วยกฎระเบียบความปลอดภัย ส่งผลให้การเข้าถึงแอปพลิเคชันและการลงทะเบียนมีลักษณะเฉพาะกลุ่มตัวอย่างสุ่มเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ครอบคลุมความหลากหลาย จำนวน 15 คน แบ่งเป็นประชาชน 10 คน (ข้าราชการ 6 คน อาชีพทั่วไป 4 คน) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีความคุ้นเคยกับระบบรัฐและกลุ่มเปราะบาง ผู้ประกอบการขนาดเล็ก 5 คน (อยู่ในระบบภาษี 2 และไม่อยู่ในระบบภาษี 3 คน) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างด้านทัศนคติต่อภาษีและเทคโนโลยีการสุ่มตัวอย่างนี้ช่วยให้ข้อมูลครอบคลุมปัจจัยประชากรศาสตร์ (เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้) และสอดคล้องกับขอบเขตพื้นที่และเวลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งออกแบบเพื่อให้ยืดหยุ่นแต่ครอบคลุมประเด็นหลัก แบ่งเป็นสองส่วนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป คำถามปิดเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยประชากรศาสตร์

2. คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับประเด็นหลัก เช่น "ท่านคิดว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทะเบียนคนละครึ่งพลัสมากที่สุด เพราะเหตุใด" (สำหรับวัตถุประสงค์ 1) "สาเหตุที่ท่านตัดสินใจเข้าร่วม/ไม่เข้าร่วมโครงการคืออะไร และอุปสรรคสำคัญคืออะไร" (สำหรับวัตถุประสงค์ 2) และ "ท่านมีแนวทางเสนอแนะอย่างไรในการจูงใจกลุ่มเปราะบางให้เข้าร่วมโครงการคล้ายกันในอนาคต" (สำหรับวัตถุประสงค์ 3)

นอกจากนี้ยังใช้การสังเกตการณ์ จดพฤติกรรมจริง เช่น เวลาที่ใช้ในการสแกน QR Code หรือการปฏิเสธใช้งานเนื่องจากกลัวภาษี และเอกสารอ้างอิง เพื่อสรุปข้อมูลจากรายงานรัฐบาลและงานวิจัย

ผลการวิจัยและอภิปราย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการลงทะเบียนคนละครึ่งพลัสดังนี้

ผลการวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์ โดยอ้างอิงข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ และเอกสาร เพื่อแสดงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แต่ละข้ออย่างชัดเจน โดยผลเหล่านี้ไม่เพียงตอบคำถามวิจัยแต่ยังช่วยยืนยันสมมติฐานว่าปัจจัยเชิงพฤติกรรมและนโยบายมีอิทธิพลสูงสุดต่อการตัดสินใจในบริบทเศรษฐกิจดิจิทัล นอกจากนี้ ความสอดคล้องนี้ยังช่วยให้การวิจัยมีคุณค่าปฏิบัติ โดยนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่แก้ปัญหาจริงจากข้อมูลที่เก็บได้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการลงทะเบียนเป็นคนละครึ่งพลัสของประชาชน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องโดยตรงกับวัตถุประสงค์ที่ 1 ซึ่งมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทะเบียน โดยให้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมปัจจัยส่วนบุคคล เชิงพฤติกรรม และด้านนโยบาย ซึ่งช่วยให้เข้าใจว่าปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่ออัตราการเข้าร่วมอย่างไร และสามารถนำไปปรับปรุงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดการทิ้งสิทธิ์ในโครงการที่คล้ายกัน จากการสัมภาษณ์ประชาชน 10 คน พบว่าปัจจัยหลักคือ

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและประชากรศาสตร์ กลุ่มข้าราชการ (6 คน อายุ 28-45 ปี การศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป รายได้ 40,000-52,000 บาท) มีแนวโน้มลงทะเบียนสูง เนื่องจากคุ้นเคยกับระบบรัฐและมีรายได้เพียงพอต่อการใช้งานดิจิทัล เช่น คนที่ 1 (ชาย อายุ 28 ปี ตำรวจ) กล่าวว่า "แอปใช้งานง่ายเพราะคุ้นระบบรัฐ แต่เซิร์ฟเวอร์ช้าบ้าง" ขณะที่กลุ่มอาชีพทั่วไป (4 คน อายุ 42-50 ปี การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้ 15,000-20,000 บาท) มีอัตราเข้าร่วมต่ำเนื่องจากขาดทักษะและรายได้ต่ำ เช่น คนที่ 7 (หญิง อายุ 42 ปี รับจ้าง) กล่าวว่า "ยากเพราะไม่เก่งเทคโนโลยีและกลัวภาษีย้อนหลัง" จากสังเกตการณ์ พบว่ากลุ่มนี้ใช้เวลายืนยันตัวตนนานกว่า 10 นาที สอดคล้องกับเอกสารที่ระบุอัตราการทิ้งสิทธิ์สูงจาก Digital Divide ผลนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยประชากรศาสตร์มีอิทธิพลเชิงบวกในกลุ่มที่มีการศึกษาสูง (เช่น เพิ่มการเข้าร่วมผ่านความคุ้นเคยระบบ) แต่เชิงลบในกลุ่มเปราะบาง (เช่น ลดการเข้าร่วมจากขาดทักษะ) ซึ่งสามารถนำไปคัดกรองกลุ่มเป้าหมายในโครงการต่อไปและออกแบบมาตรการเฉพาะกลุ่มเพื่อเพิ่มอัตราการเข้าร่วมโดยรวม

1.2 ปัจจัยเชิงพฤติกรรมและการยอมรับเทคโนโลยี ความพึงพอใจต่อแอปเปิดตัวอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มข้าราชการเห็นว่าประโยชน์สูงเช่น ประหยัดค่าใช้จ่าย แต่กลุ่มเปราะบางเห็นว่ายุ่งยาก เช่น การเปิด G-Wallet จากการสังเกตการณ์ พบว่าระบบค้างบ่อยในช่วงทำให้บางคนละเลย ผลนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยเปิดเผยว่าการยอมรับเทคโนโลยีเป็นปัจจัยกำหนดหลัก ซึ่งช่วยอธิบายอัตราการทิ้งสิทธิ์ 239,000 คน และเสนอทางแก้ไขผ่านการปรับปรุงแอปให้ง่ายขึ้น โดยเชื่อมโยงกับปัจจัยอื่นๆ เช่น การศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ

1.3 ปัจจัยด้านนโยบายและโครงสร้าง แรงจูงใจทางการเงิน (วงเงิน 2,000-2,400 บาท) มีอิทธิพลสูง แต่สร้างความรู้สึกไม่เป็นธรรมในกลุ่มทั่วไป และระยะเวลาโครงการสั้นทำให้รู้สึกกดดัน เช่น คนที่ 4 กล่าวว่า "รีบลงเพราะกลัวหมดสิทธิ์ แต่ไม่เข้าใจภาษี" สอดคล้องกับเอกสารที่ระบุส่วนต่าง 400 บาทเป็น Tax Incentive แต่ไม่เพียงพอสำหรับกลุ่มไม่อยู่ในระบบ ผลนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยยืนยันว่านโยบายมีบทบาทสำคัญ แต่ต้องปรับให้เหมาะสมเพื่อเพิ่มการเข้าร่วม โดยข้อมูลนี้ช่วยวิเคราะห์ว่าปัจจัยนโยบายสามารถชดเชยปัจจัยส่วนบุคคลได้หากออกแบบดี

2. สาเหตุที่ผู้ประกอบการขนาดเล็กตัดสินใจเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ 2 ซึ่งมุ่งศึกษาสาเหตุเข้าร่วมและไม่เข้าร่วม โดยให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแรงจูงใจและอุปสรรค ซึ่งช่วยอธิบายว่าทำไมผู้ประกอบการบางกลุ่มถึงเล และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อดึงดูดพวกเขาเข้าสู่ระบบอย่างเป็นทางการ โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายโครงการในการขยายฐานภาษี จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ 5 คน พบว่า

2.1 สาเหตุเข้าร่วม กลุ่มอยู่ในระบบภาษี เข้าร่วมเพราะเพิ่มยอดขาย จากลูกค้าที่ใช้สิทธิ์สูง เช่น คนที่ 11 (พ่อค้าอาหาร) กล่าวว่า "ช่วยเพิ่มยอดขายจากลูกค้าและรับเงินเร็ว" จากสังเกตการณ์ พบว่าร้านเหล่านี้มี QR Code พร้อมและยอดขายเพิ่มในช่วงโครงการ สอดคล้องกับเอกสารที่ระบุ Multiplier Effect ช่วยหมุนเวียนเงิน ผลนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจเศรษฐกิจเป็นปัจจัยบวกหลัก ซึ่งช่วยยืนยันเป้าหมายของโครงการในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก และสามารถนำไปวิเคราะห์ว่ากลุ่มนี้เป็นตัวอย่างความสำเร็จที่รัฐสามารถขยายไปยังกลุ่มอื่น

2.2 สาเหตุไม่เข้าร่วม กลุ่มไม่อยู่ในระบบภาษี ไม่เข้าร่วมเนื่องจาก Tax Anxiety Barrier เช่น คนที่ 13 (แม่ค้าอาหาร) กล่าวว่า "กลัวภาษีย้อนหลังจากการลงทะเบียน" และอุปสรรคเทคโนโลยี เช่น คนที่ 14 กล่าวว่า "กลัวสรรพากรตรวจสอบ ไม่มีทุนรับมือ" สอดคล้องกับเอกสารที่ระบุความกังวลนี้บนท่อนเป้าหมายขยายฐานภาษี จากสังเกตการณ์ พบว่าร้านเหล่านี้ยังใช้เงินสดและหลีกเลี่ยง QR ผลนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยเปิดเผยอุปสรรคทางจิตวิทยาและ

เทคโนโลยี ซึ่งช่วยอธิบายว่าทำไมโครงการไม่ครอบคลุมผู้ประกอบการรายย่อยอย่างทั่วถึง และนำไปสู่การปรับนโยบาย ภาษีเพื่อลดอุปสรรคเหล่านี้โดยตรง

3.แนวทางมุ่งใจให้ผู้ประกอบการและประชาชนกลุ่มเปราะบางเข้าร่วมอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ที่ 3 ซึ่งมุ่งเสนอแนะแนวทางมุ่งใจ โดยให้ข้อเสนอแนะที่เป็นรูปธรรมจากข้อมูลจริง ซึ่งช่วยให้โครงการในอนาคตยั่งยืน มากขึ้น โดยลดช่องว่างและเพิ่ม inclusivity โดยเชื่อมโยงข้อมูลจากวัตถุประสงค์ 1 และ 2 เพื่อสร้างโซลูชันแบบบูรณาการ จากการวิเคราะห์ พบแนวทาง เช่น สำหรับประชาชน: เพิ่มอบรมฟรีแอปเป่าตั้งในชุมชน ขยายวงเงินพื้นฐานเป็น 2,200 บาท และลดส่วนต่างเหลือ 200 บาทเพื่อลดรู้สึกเลือกปฏิบัติ เช่น คนที่ 7 เสนอ "อยากให้มืออบรมสำหรับคนไม่เก่ง เทคโนโลยี" สำหรับผู้ประกอบการ ยกเว้นตรวจภาษีย้อนหลัง 1 ปี ให้ทุนฟรี QR และโบนัสยอดขาย (ลดหย่อนภาษี 5%) เช่น คนที่ 12 กล่าวว่า "อยากให้เพิ่มช้อยยกเว้นภาษีหากรายจ่ายมากจริง" สอดคล้องกับเอกสารที่เสนอปรับนโยบายเพื่อ inclusivity ผลนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยเสนอแนวทางที่แก้ปัญหาจากวัตถุประสงค์ 1 (เช่น ลด Digital Divide ผ่านอบรม) และ 2 (เช่น ลด Tax Anxiety ผ่านยกเว้นภาษี) ซึ่งช่วยให้โครงการคล้ายกันในอนาคตบรรลุเป้าหมายทาง เศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยเพิ่มการมีส่วนร่วมและลดการทิ้งสิทธิ์

อภิปรายผลการวิจัย

ผลสอดคล้องกับ TAM (Davis, 1989) ที่ Perceived Usefulness และ Ease of Use ส่งผลต่อการยอมรับ เทคโนโลยี โดยกลุ่มข้าราชการมี Effort Expectancy ต่ำกว่า แต่กลุ่มเปราะบางมีสูงเนื่องจาก Digital Divide (Van Dijk, 2005) ซึ่งลดประสิทธิภาพนโยบายสอดคล้องกับ DOI (Rogers, 2003) ที่ Relative Advantage (คุ้มค่าประหยัด) และ Compatibility (สอดคล้องสมาร์ตโฟน) เร่งการยอมรับ แต่ Complexity (ยุ่งยากเย็นเย็น) เป็นอุปสรรค และ UTAUT (Venkatesh et al., 2003) ที่ Performance Expectancy (เพิ่มกำลังซื้อ) และ Social Influence (อิทธิพลจากเพื่อน ข้าราชการ) มีบทบาทสูง

เปรียบเทียบกับโครงการคนละครึ่งต้นแบบ (รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่กระตุ้น GDP 1.5-2% (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564) แต่พบปัญหาเซิร์ฟเวอร์ช้า (เอกภักษ์ คงมาลัย, 2564) คล้ายกัน ผลยังสอดคล้องกับ Prospect Theory (Kahneman & Tversky, 1979) ที่สิ่งจูงใจเพิ่มการใช้จ่าย 40-60% (Chetty et al., 2020) แต่ Tax Anxiety ลดในกลุ่ม SMEs (นันทินี ลักษณะการค้า, 2561) และ Multiplier Effect ในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่ช่วยหมุนเวียน เงิน (จุฬาฯ, 2025) ข้อจำกัดคือพื้นที่จำกัดและกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก อาจไม่สะท้อนภาพรวม แต่ช่วยให้ข้อมูลเชิงลึกใน บริบทยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นแนวทางที่สังเคราะห์จากข้อค้นพบของการวิจัยและบริบทของพื้นที่ศึกษา โดยมุ่ง เสนอแนวทางที่สามารถนำไปพิจารณาปรับใช้ได้ในทางปฏิบัติ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

รัฐควรปรับโครงสร้างโครงการให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยพิจารณาจากผลการวิจัยที่ชี้ว่าปัจจัยนโยบายมี อิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจ ดังนี้

- ปรับวงเงินสิทธิให้เท่าเทียมมากขึ้น โดยเพิ่มวงเงินพื้นฐานเป็น 2,200 บาทสำหรับทุกคน และลดส่วนต่าง เหลือ 200 บาทสำหรับผู้อยู่ในระบบภาษี เพื่อลดความรู้สึกเลือกปฏิบัติที่พบในกลุ่มเปราะบางซึ่งจะช่วยเพิ่มการเข้าร่วม โดยรวมและขยายฐานภาษีอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ KResearch (2025) ที่เสนอลดอุดหนุนเหลือ 20-30% เพื่อให้เงิน หมุนเร็วขึ้น

- พัฒนาแอปพลิเคชันเป่าตั้งเวอร์ชันออฟไลน์บางส่วน เพื่อลด Digital Divide ที่เป็นอุปสรรคหลักในกลุ่มอายุ 42 ปีขึ้นไปโดยเพิ่มฟังก์ชันช่วยเหลือ เช่น วิดีโอสอนหรือ chatbot สนับสนุน ซึ่งคล้ายกับการปรับปรุงเฟส 3 ของโครงการคนละครึ่งต้นแบบที่เพิ่มจุดบริการออฟไลน์เพื่อผู้สูงอายุ

- ยกเว้นหรือผ่อนปรนการตรวจสอบภาษีย้อนหลัง 1-2 ปี สำหรับผู้ประกอบการที่เข้าร่วมครั้งแรก เพื่อลด Tax Anxiety Barrier ที่พบสูงในกลุ่มไม่อยู่ในระบบโดยเชื่อมระบบกับกรมสรรพากรเพื่อตรวจสอบอัตโนมัติแบบเรียลไทม์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการรายย่อยเข้าสู่ Fiscal Formalization

- ขยายระยะเวลาโครงการเป็นอย่างน้อย 6 เดือน เพื่อลดความกดดันจาก Quick Win ที่ทำให้กลุ่มเปราะบางลังเลโดยแบ่งเฟสย่อยเพื่อติดตามผลและปรับตาม จากผู้ใช้

ข้อเสนอเหล่านี้จะช่วยให้รัฐบาลระบุเป้าหมายกระตุ้น GDP 0.21-0.22% อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยบทเรียนจากโครงการต้นแบบและข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

สำหรับการนำไปใช้จริง ควรเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น โดยพิจารณาจากพฤติกรรมที่สังเกตได้และความเห็นจากผู้ให้ข้อมูล

- ผู้ประกอบการขนาดเล็กควรได้รับการสนับสนุนเฉพาะ เช่น โบนัสยอดขาย (ลดหย่อนภาษี 5% จากยอดโครงการ) และทุนฟรีสำหรับติดตั้ง QR Code เพื่อชดเชยอุปสรรคเทคโนโลยี โดยจัดอบรมผ่านหอการค้าท้องถิ่นเพื่อเพิ่ม Trialability (Rogers, 2003) และลดความกลัวตรวจสอบ

- ประชาชนกลุ่มเปราะบางควรมีโปรแกรมอบรมทักษะดิจิทัลฟรีในชุมชน โดยเน้นเนื้อหาง่าย เช่น การยืนยันตัวตนและการใช้ G-Wallet โดยผสมกับการแจกอุปกรณ์พื้นฐาน (เช่น โทรศัพท์ราคาถูก) สำหรับผู้มีรายได้น้อย

- จัดแคมเปญสื่อสารเฉพาะพื้นที่ เช่น ในเขตพระราชฐาน โดยใช้โปสเตอร์และวิดีโอสั้นอธิบายประโยชน์ เพื่อลดความเข้าใจผิด โดยร่วมมือกับหน่วยงานราชการเพื่อเพิ่ม Social Influence (Venkatesh et al., 2003)

ข้อเสนอเหล่านี้สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที โดยประเมินผลผ่านการติดตามอัตราการเข้าร่วมหลังปรับ

3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อต่อยอดจากข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ควรขยายขอบเขตดังนี้

- ขยายพื้นที่ศึกษาจากเขตพระราชฐานไปยังพื้นที่ชนบทและเมืองใหญ่ โดยใช้วิธีวิจัยผสม (Mixed Methods) ด้วยแบบสอบถามเชิงปริมาณเพื่อวัดตัวแปรเช่น Perceived Usefulness ในกลุ่มตัวอย่างใหญ่ขึ้น (เช่น ตามแนวทาง ADB, 2018) เพื่อยืนยันว่าปัจจัยจากผู้ให้ข้อมูล 15 คนนี้ใช้ได้ทั่วไปหรือไม่

- ศึกษาระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อติดตามผลกระทบต่อฐานภาษีและพฤติกรรมการบริโภคหลังโครงการสิ้นสุด โดยติดตามผู้ให้ข้อมูลเดิม เช่น คนที่ 11-15 เพื่อวัดว่าการยกเว้นภาษีย้อนหลังช่วยเพิ่มการเข้าร่วมหรือไม่

- รวมตัวแปรใหม่ เช่น ผลกระทบจาก AI หรือเทคโนโลยีใหม่ในแอป เพื่ออัปเดตกรอบแนวคิด TAM และ UTAUT ให้ทันสมัย โดยเน้นกลุ่มเปราะบางที่พบปัญหาในคนที่ 7-10 ข้อเสนอเหล่านี้จะช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลในไทย

เอกสารอ้างอิง

- Asian Development Bank. (2018). *Economic stimulus policies in Asia*. ADB Publications.
- Chetty, R., Friedman, J. N., & Saez, E. (2020). *How did U.S. consumers use their stimulus payments?* (NBER Working Paper No. 27348). National Bureau of Economic Research.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.
- Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. *Econometrica*, 47(2), 263–292.
- KResearch. (2025). *Short-term economic stimulus policy adjustments*. Kasikorn Research Center.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). Free Press.
- Van Dijk, J. (2005). *The deepening divide: Inequality in the information society*. Sage Publications.
- Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. (2003). User acceptance of information technology: Toward a unified view. *MIS Quarterly*, 27(3), 425–478.
- จิรภัทร มีขันหมาก, และคณะ. (2564). *ปัจจัยการยอมรับแอปเป่าตั้งโดยใช้แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (TAM)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2025). *ผลกระทบโครงการคนละครึ่งต่อ SMEs และการบริโภค*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). *รายงานผลกระทบโครงการคนละครึ่งต่อเศรษฐกิจไทย*. ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- นันทน์ ลักษณะการค้า. (2561). *ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีต่อสังคมไร้เงินสดในกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอกภาคย์ คงมาลัย, และคณะ. (2564). *ความคาดหวังของผู้ใช้บริการโครงการคนละครึ่งผ่านแอปพลิเคชันเป่าตั้ง*. มหาวิทยาลัยแห่งชาติ.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 (ประชาชนอาชีพข้าราชการ). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 17 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 (ประชาชนอาชีพข้าราชการ). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 17 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 (ประชาชนอาชีพข้าราชการ). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 17 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 (ประชาชนอาชีพข้าราชการ). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 17 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 (ประชาชนอาชีพข้าราชการ). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 17 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 (ประชาชนอาชีพข้าราชการ). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 24 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 (ประชาชนอาชีพทั่วไป). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 24 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 (ประชาชนอาชีพทั่วไป). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 24 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 (ประชาชนอาชีพทั่วไป). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 24 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 (ประชาชนอาชีพทั่วไป). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 24 พฤศจิกายน.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 (พ่อค้า-แม่ค้า). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 1 ธันวาคม.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 (พ่อค้า-แม่ค้า). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 1 ธันวาคม.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 (พ่อค้า-แม่ค้า). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 1 ธันวาคม.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 (พ่อค้า-แม่ค้า). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 1 ธันวาคม.
- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 (พ่อค้า-แม่ค้า). (2568). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล*, 1 ธันวาคม.